

O pojmech, světonázoru, vzájemném chápání

(kapitola z knihy "O imitačně-provokační činnosti")

© Publikované dokumenty sú vlastníctvom svetovej kultúry a preto vo vzťahu ku nim nikto nedisponuje osobnými autorskými právami. V prípade privlastnenia si autorských práv v rámci zákona právnickou, alebo fyzickou osobou, sa dotyčná osoba stretne s odplatou za krádež v podobe nepříjemnej „mystiky“, vychádzajúcej za rámec právnej vedy. Každý záujemca má plné právo, vychádzajúc z vlastného chápania všeobecného prospechu, nasledujúce materiály v plnom objeme, alebo fragmentálne všetkými dostupnými prostriedkami kopírovať a vydávať, aj za komerčným účelom. Kto používa nasledujúce materiály pri svojej činnosti, či v citáciách, fragmentoch alebo odkazoch, prijíma na seba zodpovednosť, a v prípade vytvorenia kontextu meniaceho zmysel následných materiálov ako celku má šancu stretnúť sa s „mystickým“ pôsobením mimo právneho rámca.

Kromě všeho dalšího je každá kultura charakterizována v ní rozvinutými způsoby vnímání světa a tím, co je možné nazvat "úrovni chápání světa". Přirozeně, bez toho, co se nazývá "pojem", je nemožné chápání jedincem dění okolo; a bez určité podobnosti "pojmu" ve společnosti není možné vzájemné chápání jedinců. A ačkoliv řečené je všem jakoby "jasné", je nutné vyjasnit smysl termínu "pojem", aby byl skutečně pochopen ("pojmout").

Je jasné, že "pojem" není slovem, frází, symbolem, skupinou nebo posloupností symbolů: na co například ukazuje posloupnost zvuků "zámek"? — na zámek ve smyslu zabezpečovacího mechanismu (a jaký, visací, zadlabávací)? — nebo na zámek ve smyslu sídla, stavby? Ale z druhé strany, obraz (v smyslu: staticky neměnný), vidění (ve smyslu: "film" na "obrazovce" vnitřního zraku), melodie (hudba), v kterých psychika jedince modeluje životní jevy — přehrává je v prožitcích a představuje si to, co nebylo, — také nejsou pojmy. Tyto subjektivní obrazy a vidění, existující v psychice člověka, jsou druhotné ve vztahu k objektivním obrazům (s výjimkou těch obrazů, které vznikají v psychice v procesu tvoření, předcházejíc realizaci zámyslu v materializovaných výtvorech tvůrčí činnosti lidí). Ale i prvotní obrazy Objektivní reality jako celku i jejich fragmentů jako takových, existujících vně psychiky lidí, také nejsou pojmy.

Pojem: je vzájemná shoda (vazba, spojení) v psychice jedince slova, fráze, symbolu, skupiny nebo posloupností symbolů toho nebo onoho jazyka, používaného společností nebo výlučně osobního — z jedné strany, a z druhé strany — subjektivního obrazu, vidění (a také druhých pojmů), zahrnutá v algoritmice jeho myšlení.

Chápání světa subjektu je souhrnem pojmů, vlastních psychice subjektu. Protože *každý pojem je dvoukomponentní jev (určitý obraz + určité "slovo" nějakého jazyka)*, pak pojmy v tomto souhrnu mohou být vzájemně svázány jak na úrovni jazykových prostředků, tak i na úrovni obrazné komponenty vnímání světa. V takovém případě se jedná o mozaikové vnímání a chápání světa. Absence vzájemných vazeb takového druhu mezi pojmy rodí kaleidoskopické vnímání a chápání světa.

Rozdíl mezi *chápaním světa* a *vnímáním světa* je v tom, že *chápaní světa* není možné bez jazykových prostředků, a *vnímání světa* představuje sebou model Objektivní reality na základě obrazů, vlastních psychice jedince, který může existovat i bez jazykových prostředků. Tomu odpovídá, jedno a totéž vnímání světa může být vyjádřeno různými jazykovými prostředky jak téžé národní kultury, tak i v jazykových prostředcích různých národů, disponujících vlastní jazykovou svébytností. (Slovo "světonázor" nemá v češtině vyhraněný význam ve výše uvedeném smyslu, navíc může svádět k obrazu nějakého jednoho názoru. "Chápání světa" má větší vypovídací hodnotu a tímto neuhem netrpí.)

Jak už bylo řečeno dříve, pojem ve své podstatě představuje jednotu určitého slova a *určitého obrazu z vnitřního světa člověka*, zobrazujícího (odrážejícího) něco v Objektivní realitě. Nicméně člověk je tvor společenský: nikdo nemůže nahradit svou osobou společnost, lidstvo; a nedostatek kontaktu s druhými lidmi vylučuje možnost osobnostního rozvoje v dětství a mládí a vleče za sebou degradaci osobnosti u dospělých (minimálně v kultuře současné civilizace, kde množstevně převažující typy psychiky jsou jiné než lidské). Nositeli pojmů jsou živí lidé, tvořící společnost¹.

Jedním z faktorů, spojujících jednotlivce ve společnosti, je vzájemné chápání; a jedním z faktorů odloučení je nepřítomnost téhož. Vzájemné chápání mezi lidmi označuje, že tytéž jazykové prostředky různých lidí vyvolávají v jejich psychice shodné obrazy; a obrazům těchže jevů v Objektivní realitě různí lidé přiřazují shodné konstrukce jednoho a téhož jazyka.

Proto, vzájemné porozumění je obtížné nebo nemožné, pokud jedny a tytéž jazykové prostředky vyvolávají u různých lidí různé obrazy, nebo žádné obrazy nevyvolávají. Pokud jedněm a těmže jevům v Objektivní realitě různí lidé přiřazují různé jazykové konstrukce, a ty jazykové konstrukce vylučují přechod na základě "synonym" (slov se stejným nebo podobným významem) od jedněch k druhým *jazykovým konstrukcím, zajišťujícím vzájemné pochopení*, to vzájemné pochopení mezi nimi je také nemožné.

Podle statisticky podmíněné možnosti nebo nemožnosti vzájemného chápání různými lidmi ve společnosti mohou být pojmy rozděleny na dvě kategorie:

- pojmy *obecně přiznané*, které zabezpečují bezproblémové vzájemné porozumění ve styku dostatečně širokého okruhu lidí na principu "rozumí se samo sebou", v důsledku čehož v souhrnu těch pojmů se vyjadřuje "úroveň chápání" té nebo oné sociální skupiny nebo celé společnosti;

- pojmy, *vyčleňující jejich nositele*, v tom smyslu, že ustanovení vzájemného rozumění si s nimi na principu "samo sebou rozumění" se ukazuje více či méně těžké, až nemožné, pokud ne ve všech otázkách života, pak v některých z nich².

Principy vzniku vyčleňujících pojmů spočívají v tom, že jejich nositelé díky specifické profesi, řídkosti nebo unikátnosti své životní zkušenosti buďto disponují obrazy, které nejsou vlastní psychice většiny; nebo disponují mocnější slovní zásobou a používají nějaké jazykové konstrukce, které druzí nemohou "rozebrat" a zhodnotit způsobem sobě vlastním; nebo je v jejich psychice ustanoveno spojení mezi obrazy a jazykovými prostředky, odlišné od vazeb obecně přijatých pojmů; nebo se všechny tři uvedené faktory nějakým způsobem prolínají.

Ve společnosti je vždy určitá část lidí, kteří vědomě a důsledně podporují existující světonázorovou tradici na základě historicky zformovaného systému obecně přiznaných pojmů. Část z nich to dělá proto, že jsou nositeli jiného světonázoru, zformovaného na osnově speciálních vyčleňujících pojmů, parazitují na společnosti, zneužívají defektnost panujícího chápání světa, vzniklého na základě obecně přijatých ("samo sebou") pojmů. Druhá část z nich jsou samy fanatické oběti tradice defektního chápání světa, zavedeného a pěstovaného ve společnosti první

¹ Pokud živí lidé nejsou (například, národ zmizel nebo zapomněl svou předchozí kulturu), a jsou jen texty v jejich jazyce, pak rekonstrukce chápání světa nositelů mrtvého jazyka nositeli jiného jazyka na základě jejich vlastního chápání světa, je velký problém, vyžadující pro své řešení účast specialistů historiků, psychologů, jazykovědců, geografů, etnografů atd.

² Vyjasníme příkladem: V roce 2000 se Lužkov dostal do novinové rubriky "Lidé, kteří nás udivili" díky své frázi: "Státnost musí být budována na lineárně-štabním principu."

V ní je možné spatřit výzvu k zavedení vojenské diktatury, ... pokud nevědět, že v západních učebnicích managementu termín "lineárně-štabní princip" znamená strukturu řízení, ve které za prvé, každý podřízený má jen jednoho přímého nadřízeného, a za druhé, někteří z vedoucích, vypracovávajících rozhodnutí, kontrolují běh jejich plnění na kontrolou práce podřízených samostatně, ale opírají se o práci skupiny lidí, kteří jsou jejich přímými podřízenými, a pro kterou se zaběhl název "štab".

Redakce novin nebyla v kurzu současné západní teorie managementu, proto tento termín vyčleňující profesionální skupinu řídicích byl jimi nepsprávně pochopen a vyvolal údiv: "Tohle že řekl demokrat? Stal snad najednou propagovat vojenskou diktaturu?"

To je obecný problém současné žurnalistiky: parafrázovat a citovat slova bez chápání, z důvodu absence předmětno-obrazných představ o oblastech, jichž se původní vyjádření týkala

skupinou. Ale jedni i druzí jsou zajedno v tom, že jakékoliv odchýlení od jimi podporované tradice označují za projev hlouposti. Z jejich úhlu pohledu "jsou ve společnosti dva druhy hlupáků: jedni nechápou to, co by měli chápat všichni; druzí chápou to, co by neměl chápat nikdo" (V.O.Ključevskij. Sebrané spisy, sv. 9, Moskva 1990, str. 368)

Tento aforismus, při pohledu na něj ne z úhlu pohledu té či oné zformované tradice chápání světa, ale z pozice "co je pravda (realita, skutečnost)?", také disponuje smyslem: v závislosti na tom, co představují ony pojmy vyčleňující subjekt, za přívrženost kterým ho okolí přiřazuje k jednomu z dvou druhů "hlupáků", je subjekt buďto před nositeli obecně přiznaných pojmů v nevýhodě (ustupuje jim v chápání objektivních procesů v odpovídajících oblastech činnosti), nebo nad nimi objektivně disponuje převahou.

Podmíněno je to tou okolností, že jazykové prostředky náleží úrovni vědomí v psychice člověka, kdežto subjektivní obrazy, tak či onak svázané s obrazy jevů Objektivní reality, mohou patřit jak úrovni vědomí, tak i podvědomým (přesněji: nevědomým) úrovním psychiky. Z úrovně vědomí pracuje vůle člověka, na nevědomých úrovních psychiky pracují jen automatismy vnějšího a vnitřního chování³. Přitom objemy informací, zpracovávané na nevědomých úrovních psychiky, mnohonásobně převyšují možnosti vědomí, s výjimkou transových stavů⁴: vědomé úrovně psychiky jsou schopny pracovat rychlostí maximálně 15-16 rozhodnutí za sekundu (15bit/sek.)⁵ a držet v mysli současně nanejvýš 7-9 různých objektů. S ohledem na tuto osobitost *vědomí vně transových stavů*, pojmový aparát, zformovaný v psychice člověka (živelně nebo výsledkem cílevědomého úsilí) na základě toho či onoho jazyka, představuje jeden z prostředků řízení úrovně vědomí zpracováním kolosálních objemů informací v obrazné "vnějazykové"⁶ formě na nevědomých úrovních psychiky (což my obvykle nazýváme vnělexikálními obrazy)⁷.

Právě díky jazykovým prostředkům a pojmovému aparátu (ve kterém mají místo i obecně přijaté, i jedince vyčleňující pojmy) mohou být obrazné představy jednoho člověka o čemkoliv předány druhým lidem se stupněm plnosti a detailnosti, podmíněným životními okolnostmi a potřebami, bez použití jakýchkoliv extrasensorických praktik. V důsledku toho neohraničená Objektivní realita, *reflektovaná do ohraničené psychiky člověka z větší části ve formě vnělexikálních obrazů*, může být poznávána v nějakých svých projevech i zprostředkovaně, t.j. skrz osobní zkušenost druhých lidí, včetně zkušeností minulých pokolení, a nejen skrz bezprostřední osobní zkušenost subjektu samého.

Kromě toho pojmový aparát, jsa prostředkem superkoncetrované komprese(kódování) obrazů nevědomých úrovní psychiky do jazykových konstrukcí, dává možnost modelovat na úrovni vědomí průběh událostí v Objektivní realitě, včetně modelování ve zrychleném měřítku času, což je osnovou pro výběr subjektem nejlepších variant chování z množství možných variant. V tomto procesu modelování s cílem sestrojení nejlepších variant chování dává právě přítomnost vyčleňujících pojmů jedněm možnost uvědomit si vně transových stavů to, co si druzí uvědomit nejsou schopni, nebo si mohou uvědomit jen v transových stavech, nebo na základě specifických duchovních praktik v nějakých obrazech, *jinotajno-symbolických ve vztahu k osmyslení Objektivní*

³ Při tom jedinec své chování na základě různých automatismů nevědomých úrovní psychiky může vnímat jako skutečnou svobodu, nepřemýšleje o tom, jak ty nevědomé automatismy vznikly, v čem a jak ho ohraničují. Taková "svoboda" projevování jedincem neuvědomovaných automatismů chování, formovaných kulturou společnosti, která může být i mravně škodlivá, neodpovídající Božímu záměru, může být velmi tvrdým, ale neuvědomovaným otroctvím, a jedinec bude zajatcem lží nebo chyb, které se nashromáždily v algoritmicke jeho nevědomých úrovní psychiky. Při tom bude představovat nebezpečí jak pro sebe samého, tak pro okolí.

⁴ V tranzových stavech je vědomí schopno přemístit se do jiných frekvenčních rozsahů, v kterých jeho možnosti mohou mnohokrát převyšovat obvyklé. Jedním z příkladů je mnohokrát popsané "vnímání jako ve zpomaleném filmu".

⁵ To znamená, vědomí rozlišuje maximálně 15 po sobě jdoucích různých obrazů za vteřinu, a při rychlosti projekce 16 snímků za vteřinu a více se jednotlivé obrazy slévají v jednodolný pohyb, jak to vidíme na obrazovkách televizoru se snímkovací frekvencí 24/s.

⁶ Máme-li být přesnější, nevědomým úrovním psychiky jsou vlastní vlastní systémy kódování objektivní informace do subjektivních obrazů, t.j. vlastní jazyky, které na úrovni vědomí převážnou většinou nejsou vnímány jako jazyky.

⁷ Důležitou komponentou toho procesu se může stát změna, vyladění algoritmiky nevědomých úrovní psychiky, o možnosti čehož se většina dokonce ani nezamýšlí.

reality vně transových stavů. Ale podobně právě přítomnost v psychice jedince vyčleňujících pojmů, příliš hrubě (nedostatečně detailně ve vztahu k řešenému problému) nebo deformovaně odrážejících jevy Objektivní reality, vede druhé k více či méně těžkým chybám, včetně smrti jich samých a neúmyslně způsobené škodě ostatním a/nebo Přírodě obecně.

Pojem vzniká v psychice subjektu jako určité spojení mezi jazykovými prostředky myšlení (výrazů nebo myšlenek) a subjektivními ("vnělexikálními" ve vztahu k jazykům, používaným ve společnosti) obrazy, viděními, melodiemi, náležející vnitřnímu světu člověka⁸. Vznik pojmu v psychice jedince je proces, mající směr:

- buďto od jazykových prostředků, používaných prostředím nebo jedincem, k obrazům vnitřního světa — při slyšení, čtení, osvojení výsledků kultury, výměně názoru s druhými lidmi;

- nebo od obrazů a vidění vnitřního světa (v každém konkrétním případě nějak spojenými s obrazy Objektivní reality) k jazykovým prostředkům, používaných společností nebo jedincem⁹, — při bezprostředním poznávání Objektivní reality, při modifikaci kultury (při takovém směru procesu se mohou vytvářet i nové obrazné modely Objektivní reality a jejích fragmentů, i nové jazykové prostředky).

Přítom není nutné, aby takové spojení mezi jazykovou a obraznou komponentou pojmu bylo určeno jednou a provždy a bylo neměnné: to se týká jak obecně přijatých pojmů, tak i vyčleňujících. Je nutné, aby taková určenost (určitost, jednoznačnost) vznikala pokaždé při použití jazykových prostředků pro vyjádření vlastního obrazu myšlenek a při úsilí pochopit obraz myšlenek druhých lidí – t.j. ve svém vnitřním světě vyhledat existující (nebo vytvořit nové) obrazy pro jazykové prostředky, použité druhými lidmi, aby byla možnost v obrazech svého vnitřního světa modelovat ty životní jevy, na které druzí ukazují jazykovými prostředky, přijatými ve společnosti.

Jakýkoliv pro společnost nový pojem vzniká jako produkt jedince, ne skupiny osob. Vzniká jako dohad ("nápad", "podezření" ..).

Dohad představuje ve své podstatě také určité spojení mezi vnělexikálními obrazy, vlastními psychice člověka, a lexikálními formami nějakého jazyka. Ale Dohad se od pojmu odlišuje tím, že není součástí algoritmiky myšlení subjektu.

Subjekt může učinit dohad součástí algoritmiky svého myšlení, v důsledku čehož se pro něj stane pojmem; může ho také nezahrnout do algoritmiky svého myšlení, může se o něj podělit s někým dalším, a ten ho také může zahrnout do algoritmiky svého myšlení, po čemž se stane už jeho pojmem, ačkoliv "dohadcem" byl někdo jiný, u koho se pojmem nestal (možná že "dohadce" ho přijme za pojem později, kdy se stane více či méně obecně přijatým, a bude si možná "nárokovat" svá "autorská" práva); subjekt může zahrnout vlastní nebo někým jiným sdělený dohad, nebo ho utajit před okolím z nějakých příčin, a dohad (který se dosud nestal ničím pojmem) pohltí kolektivní nevědomí (egregor), z kterého může být využit ("vytažen") někým jiným dokonce po mnohých staletích.

Nejsa obecně přijatým pojmem ve společnosti v okamžiku svého objevení, každý pro společnost nový dohad, který se stal něčím pojmem, ze začátku představuje *vyčleňující pojem*. Takovým může i zůstat a časem ze společnosti vymizet smrtí subjektu-nositele (nebo i dříve v případě, kdy se ho subjekt zřekne ještě za života). Ale nový pojem se může stát i vlastnictvím skupiny osob, t.j. stát se v ní obecně přijatým, pokud si každá osoba ve skupině vypracuje v procesu myšlení jedno a totéž sjednocení slovesně-symbolické (jazykové) a obrazné (vnějazykové) komponenty pojmu. Toto sdílení určitého spojení jazykové a vnějazykové komponenty pojmu je základem chápání sebe navzájem ve společnosti, a jeho absence – příčinou nechápání.

Podobně, chápání subjektem čehokoliv je nemožné, pokud subjekt:

- nemá osvojeny potřebné jazykové prostředky;

⁸ Přítom nelze zapomínat, že obrazy vnitřního světa představují odrazy už existujícího v Objektivní realitě v psychice, nebo protoobrazy toho, co může vzniknout v Objektivní realitě, včetně toho, co může vzniknout výsledkem realizovaného lidského tvůrčího potenciálu.

⁹ Lidé mohou být nejen nositeli vyčleňujících pojmů, ale i nositeli vyčleňujících jazyků.

- v jeho psychice nejsou přítomny obrazy, ve kterých může modelovat daný jev;
- nepodaří se mu zavést určitost vazeb mezi jazykovou a vnějazykovou (obraznou) komponentou pojmu, skupiny pojmů nebo jejich posloupnosti.

Těmito faktory jsou podmíněny i nové pojmy (pojmy-novinky): mohou vzniknout psychice předtím nevlastní obrazy, které budou potřebovat jazykové prostředky pro své vyjádření v pojmech; pro obecně přijaté pojmy se tvoří nová spojení s obecně známými slovy, v důsledku čehož se předtím nespojené obrazy mohou ukázat spojenými navzájem, skrz systém asociativních vazeb jazykových prostředků (slov stejného kořene, podobně znějících, slov majících společný kontext použití atp.); což už může změnit chápání světa.

Chápání života jako takového, t.j. chápání světa, může být chybným, defektním, i při nerozvinutosti jazykových prostředků; i při nedostatečně blízkém odrazení obrazů Objektivní reality jako takové v subjektivních obrazech psychiky jedince (t.j. nedostatečně kvalitních subjektivních obrazech); i při pochybeních psychiky v ustanovení vzájemných vazeb mezi jazykovými prostředky a obrazy vnitřního světa člověka; a také při pochybeních psychiky v ustanovení uspořádaných vzájemných vazeb mezi různými obrazy (v párech "obraz 1 – obraz 2") a mezi různými pojmy (v párech "pojem 1 – pojem 2"), a i mezi obrazy a pojmy (v párech "pojem – obraz bez slova, t.j. vně pojmu")¹⁰.

Podobně ani obecné přijetí pojmu, ani jeho vyčleňující charakter nejsou příznaky jeho správnosti (pravdy, souladu s Objektivní realitou), a analogicky to nejsou ani příznaky jeho chybnosti, záměrné falešnosti. Na otázku o tom, co je pravda a co lež, dává odpověď jen praktika života na základě používání toho či onoho pojmu a daného chápání světa celkově.

Pokud člověk v kontaktu s druhými lidmi je schopen přijímat z psychiky druhého člověka bezprostředně ty obrazy a vidění, v kterých probíhá jeho obrazné myšlení, to jemu za *určitých podmínek* nejsou nutné jazykové prostředky k tomu, aby přebýval v (sou)ladu s okolím. Jestli jsou toho schopni dva a více, pak za *určitých podmínek* nepotřebují jazykové prostředky pro to, aby přebývali ve vzájemném souladu. Zmíněnou podmínkou je jednota jejich *morálních měřítek (standardů)*, určujících algoritmiku psychické činnosti člověka, a jako důsledek — vzájemně doplňující se systémy vztahů každého z nich k proudu událostí života a vidění obrazného myšlení druhého, ke Světu společnému jim oběma, k misi každého z nich v tom Světě¹¹ (ačkoliv lad s Bohem a Světem podporovat nemusí, a mohou koordinovaně pracovat v předělech *Božího dopuštění*¹²).

Potřeba jazykových prostředků výměny informací mezi lidmi vzniká ne ani tak z nemožnosti pro většinu lidí přímého načítání z psychiky druhých vidění jejich obrazného myšlení, jako spíš v důsledku rozdílu jejich morálních měřítek (standardů), určujících algoritmiku psychické činnosti celkově, protože *jednota morálních standardů především odkrývá více či méně široké možnosti k přímému načítání vidění obrazného myšlení druhého člověka* (jinými slovy, žádná převaha energetické síly biopolí, žádné extrasenzorické návyky nedovolí přechít informaci z psychiky druhého člověka, pokud je ochráněna jeho objektivně správnou morálkou; to, co bude "přečteno", bude pokrouceno defektními morálními měřítky samotného "psychohackera").

Ale pojmy nejsou v psychice jedince rovnocenné jeden druhému (v strukturně algoritmickém smyslu). Je to podmíněno tím, že v obrazných představách jedince o Objektivní realitě nejsou rovnocenné (v strukturně algoritmickém smyslu) ani různé obrazy. Existuje nevelká skupina obrazů,

¹⁰ Taková spojení nevyhnutelně vznikají, protože každá řeč je doprovázena určitými zamlčeními, kterým je nemožné se vyhnout, protože: „Kdyby bylo moře inkoustem k <napsání> slov Pána mého, bylo by moře vyčerpáno dříve, než by se spotřebovala slova Pána mého, i kdybychom inkoustem učinili ještě jedno <moře> podobné jemu.“ (Korán, súra 18:109).

¹¹ Mlčenlivý lad podobného druhu, podmíněný jednotou morálních měřítek, dobře ilustruje anekdota. Má se za to, že Finové nejsou hovorní. Možná to tak je, možná ne, anekdota: V jedné finské rolnické rodině se narodil syn. Rodiče se zaradovali. Rostl, sílil, a radost vystřídal hoře: roky jdou, a chlapec nemluví. Vyrostl z něj zdravý mladík: i dobrý, v hospodářství pomáhá, není třeba ani říkat. Ale jen stále mlčí. Jednou rodina sedla k obědu, a najednou se ptá: "Proč je dneska polévka nedosolená?" – Všichni jsou v šoku: "Tak ty umíš mluvit? Proč jsi nic neřekl dříve?!" – A dříve bylo všechno, jak má být...

¹² „Boží trpělivosti“

kteřá je počátkem sestřojení (odvození) všech následných obrazů, ve kterých člověk reflektuje průběh událostí v Objektivní realitě a ve kterých modeluje jejich možný rozvoj a svou účast v nich.

Reálně je možné vyčlenit typ vnímání světa, ve kterém se takovým počátkem souřadnic jeví obraz sebe samého – "Já-centrické" vnímání světa, o kterém bylo psáno dříve, a jemu odpovídající "Já-centrické" chápání světa.

Jeho hlavní a neodstranitelný defekt spočívá v tom, že vnímání a chápání světa je podmíněno měnícími se okolnostmi, ve kterých se "Já-centrum" ocitá, v důsledku čehož je vnímání světa a světonázor subjektu nestabilní, a ve výsledku je *pro něj* Život nepoznatelný a nepředvídatelný. Je to vnímání a chápání světa bez objektivního počátku souřadnic, z důvodu čehož v něm vše nevyhnutelně ztrácí jednoznačnost, v určitý okamžik definovanou "Já-centrem". V důsledku toho takové vnímání světa představuje kaleidoskop v pohybu, a na úrovni jazykových prostředků mu odpovídá podobně kaleidoskopické NEchápání světa.

Jak už bylo řečeno, alternativou tomuto životu nebezpečnému kaleidoskopu je vnímání a chápání světa na základě jiných základních kategorií — trojjednosti matérie-informace-míry. Protože Bůh je nad-realitou (či "vně-realitou"), při vybudování posloupnosti obrazů je v tomto pohledu na svět neměnným počátkem obraz Boha v duši člověka. Volba Absolutního počátku, reflektovaného v duši člověka, v roli neměnného "počátku souřadnic" pro vybudování vnímání a chápání světa zabezpečuje stabilitu psychiky a včasné odstranění chyb psychické činnosti jedinců i kolektivů jimi tvořených. Kaleidoskop se mění ve stabilní mozaikový obraz Objektivní reality, v níž detailnost různých fragmentů každý člověk rozvíjí podle svého uvážení, vycházející ze svých zájmů v interakci s životními okolnostmi. Postupem času toto vnímání světa, jsa bohocentrickým, *zavazuje člověka*¹³ přijít k ladu s Bohem.

V chápání světa na základě trojjednosti základních kategorií matérie-informace-míra všechny jazykové prostředky odpovídají míře, t.j. systému kódování informací, obrazů Objektivní reality a obrazů vnitřního světa subjektů¹⁴. Proto ve vnitrosociálních vztazích jsou jazykové prostředky především prostředky formování mravním měřítek, společných více či méně širokému okruhu osob, na jejichž základě mohou dosáhnout životní harmonie a podporovat ji ve svém okolí.

Podobně jakákoliv kulturní společnost je charakterizována společnými jazykovými prostředky, společnou množinou obrazů a vidění, společnou množinou různými jedinci zavedených vzájemných spojení mezi jazykovými a obraznými komponentami chápání světa. V procesu růstu si člověk osvojuje tuto trojitou společnou množinu *jazykových prostředků, obrazů a vazeb mezi nimi* v té formě, v jaké existuje v kultuře společnosti k okamžiku jeho příchodu na tento svět; a na určité etapě svého osobního rozvoje mnozí začínají tuto trojitou společnou množinu transformovat, přebudovávat. Pokrok kultury je ve své podstatě *úroveň světonázoru (podporovaného/udržovaného lidmi, tvořících danou společnost), jehož růst se projevuje v rozřešení vnitrosociálních konfliktů a konfliktů společnosti a jednotlivých lidí s biosférou Země, Kosmem a Bohem*.

Defektnost kultury je především zvrácenost panujícího systému pojmů a jeho uspořádání, určujících způsob myšlení a osobní psychickou kulturu celkově (včetně morálních měřítek), kterou společnost udržuje (reprodukuje) napříč pokoleními. Defektnost chápání světa se projevuje v tom, že společnost se nenachází v ladu s Bohem, se Světem, s jinými kulturami, a i v ní samé může být nesoulad mezi lidmi. Všechny tyto problémy jsou vyjádřením(reflexí, odrazem) degenerace mravů, tj. mravních měřítek převládajících ve společnosti, které určují algoritmiku myšlení, chápání světa, a algoritmiku vši psychické činnosti jak osobnostní (individuální), tak kolektivní (souborné, eggregoriální).

¹³ Kdo mnoho žádá, od toho se mnoho žádá: pozice/postavení zavazuje... Pokud nezavazuje, postupem času zabíjí.

¹⁴ Jsa jedním z druhů míry, různé jazyky kromě toho, že jsou prostředky komunikace mezi lidmi, jsou i prostředky řízení maticemi-předurčenostmi bytí – mírami možných stavů a přechodů matérie z jednoho stavu do druhých. Pro člověka taková možnost není absolutní, je ohraničena korytem Božího předurčení – všeobjímající míry bytí, maticí možných stavů tvárného Vesmíru.